

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi ucca 22. I. em. Telefon: 23-33. - Kiadóhivatal, külföldi könyvtár és jegyiroda: Aradi ucca 8. Telefon: 13-06. - Nyomda: Lőw Lipót ucca 19. Telefon: 26-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged

Szombai, 1932 június 18
Ara 16 fillér
VIII. évfolyam, 138. sz.

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3.20 vidéken és Budapesten 3.60, külföldön 6.40 pengő. - Egyes szám ára hetenként nap 16, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele tarifa szerint. Megjelentik hétfő kivételével naponta reggel

Az „iskolaváros” és az ujszegedi iskola

Ha egyszer összeállítanák a mérleget ennek a városnak kulturális kötelességeiről és kulturálisatásáról, ha a követel oldalra írnának mindent, amit a város a kultúra szolgálatában elvállalni és véghezvinni köteles s a tartozik oldalra kerülne az, amit a város már pénzben, dologi szolgáltatásban és kötelezettségvállalásban már lerótt, akkor a város tartozásait rendkívüli mértékben duzzasztanák fel azok az adatok, amelyek a szegedi elemi iskolák állapotáról a közigazgatási bizottságon keresztül nyilvánosságra jutottak.

Az egyik iskoláról kiderül, hogy az épülete kívülről botrányosan elhanyagolt s hogy a — franciák okozták ezeket a rongálásokat. Tizenkét éve annak, hogy a franciák elmentek s teljesen eltekintve attól, hogy az általuk okozott károkat hadikároknak minősítették s az állam ezeknek megtérítésére szavatosságot nemcsak elismerte, de ebből eredő kötelezettségeit teljesítette is, — tizenkét év óta nem volt arra pénz, nem volt mód és nem volt alkalom, hogy ezt az iskolát rendbehozzák? Azóta keresztül mentünk nem egyszer a pénzünk elértéktelenedésén s értéktelen papirokból értékálló műveket hozhattunk létre azóta keresztül mentünk olyan korszakon, amikor a közmunkák elvégzése annyira elsőrendű feladattá vált, hogy nem tudtak kitalálni elvégezhető közmunkákat, több pénz volt, mint közmunka. S ha úgy végignéznénk az utolsó tizenkét évnek a zárszámadásait s a költségvetéseit, hogy mire szavaztak meg és mire költöttek pénzeket, kicsit groteszknak találnánk azt a magyarázatot, hogy pénzhány miatt nem tudták rendbehozni az iskolákat. Erre nem volt pénz, ha pénz volt is, de erre nem volt, mert se céció, se hűhó, se bankett-hangulat nem alakulhatott ki egy külvárosi iskola tatarozása körül s az utolsó tizenkét évben mintha a céciók és hűhók alkalmi is beleszóltak volna a közmunkák kiadásának és elvégzésének programjába.

S az ujszegedi iskola! Másutt, — az egész világon, — városi iskolák viszik előre az iskolák módszereinek és típusainak fejlődését. A modern pedagógia a városok kulturális központjainak és áldozatainak köszönheti az új típusú s a mai gyerek értelméhez és lelkéhez elérő iskola megteremtését. A városok iskolái mindig modernebbek, mindig haladottabbak, a kor szükségleteihez mindig simulóbbak voltak, mint az állami iskolák. Szegedről valamilyen, — Lázár György idejében, akinek azonban nemcsak szellemét tagadják meg, de nevét is lekaparják a fogadalmi templom előtti térről, pedig ezt a teret az ő nevére keresztelték a közgyűlés, — úgy beszéltek, mint iskolavárosról. Az iskolavárosból egyetlen város lett, amde ez az előlépése nem jelentheti azt, hogy a város meglazítsa az iskolákkal szemben fennálló kötelezettségét. Elvégre ez a kötelezettsége nem is az iskolákkal szemben áll fenn, hanem a gyerekekkel szemben. Már pedig annyit elvárhatunk a várostól s elvárhatunk attól a köztől, amelyért mi felnőttek annyi felmérhetetlen áldozatot hozunk, hogy a város legalább az iskolákban vigyázzon a gyermekeinkre. Gyermekeinknek sincsenek, az éhező gyerekeknek tejet adni nem tudunk, napközi otthonaink nincsenek, gyer-

mekfoglalkoztatóink nincsenek, ha már nincsenek olyan iskoláink, melyek a pedagógia tudományának mai követelményei szerint lennének megépítve és felszerelve s ha már ezek miatt a hiányosságok miatt a legkitűnőbb tanítók is csak korlátozottan tudnak eleget tenni hivatásuknak és missziójuknak, legalább olyanok legyenek a városi iskolák, hogy a gyerekeink testi épségét és egészségét ne veszélyeztessék. Ha már a gyerekek egészségét nem szolgálhatják, legalább ne is veszélyeztessék. Ha adni nem tudnak, ne vegyék el.

Mindig meghatott hálával néztük a tanítók munkáját, akik mostoha körülmények s meg nem felelő viszonyok között teljesítik nemzetépítő hivatásukat. Lecsökkentett fizetéssel és lecsökkentett létszámmal végzik legnehezebb kötelességüket a szegedi tanítók, tanít-

ják és nevelik a jövő nemzedéket. Ebben a szent kötelességteljesítésben a város legalább azzal vegye ki a részét, hogy megfelelő iskolaépületet bocsát a tanítók és a gyerekek rendelkezésére. Az iparfelügyelő bezáráthatja azt a műhelyt, amelynek levegője, vagy berendezése a munkások egészségét veszélyezteti. Amit az iparfelügyelő megtehet, azt megteheti a tanfelügyelő is. A városnak azonban, ha van morális kötelessége, akkor elejét kell vennie annak a botránynak, ami az iskolájának bezáratása okozna. Hogy jobban tudjunk hatni azokra, akiket ebben a kérdésben hivatali és lelkiismereti kötelességük kötelez, azt mondjuk, hogy — Klebelsberg Kunó városában többet kell törődni az iskolákkal, a gyerekekkel és a tanítókkal, mint amennyi törődésről az ujszegedi és az alsóvárosi iskolák állapota bizonyosságot tesz.

Károlyi Gyula elkedvetlenedett és a parlamentben elterjedt híresztelések szerint visszavonulni készül

Kombinációk Keresztes-Fischer Ferencről és Ráday Gedeonról

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) A Délmagyarország budapesti munkatársának jelentése alapján két héttel ezelőtt megírta, hogy Károlyi Gyula miniszterelnök elkedvetlenedett és az appropriáció felsőházi tárgyalása után bejelentett lemondását. Azóta az események igazolták a Délmagyarország értesülését. Ma már ténynek tekintik Károlyi visszalépését, amit az egységespárti képviselőknek Károlyi és Korányi ellen vezetett sorozatos akcióira vezetnek vissza.

Természetesen arról nincsen és nem is lehet komoly és megbízható hír, hogy Károlyi lemondása után a politikai helyzet miképpen fog alakulni. A közvélemény csak kombinációkra van utalva és ezek között sokáig Károlyi Gyula szerepelt első helyen, aki újabb, de szélesebbkörű meghatalmazás alapján fog ismét kormányalakításra megbízást kapni.

A legutóbbi napok eseményei folytán ennek a kombinációnak a valószínűsége gyengült, mert a miniszterelnök közvetlen környezetéből kiszivárgott hírek is megerősítik azokat a politikai körökben már régebben terjesztett híreket, hogy a miniszterelnök belefáradva a küzdelmekbe, visszavonulni készül. Ennek az eshetőségnek a bekövetkezését eszkomptálják azok a politikusok, akik az új miniszterelnök személyében Keresztes-Fischer Ferencet, a jelenlegi belügyminisztert látják. Keresztes-Fischernek az egységes párt csütörtöki értekezletén Bethlen Istvánnal és Pesthy Pállal folytatott megbeszélését már ezzel a kombinációval hozzák összefüggésbe.

Természetesen a politika mindentudói Keresztes-Fischer mellett másokat is emlegetnek. Ráday Gedeon neve szerepel sűrűn, de beszélnek másokról is.

Matuskai Bécsben 6 évi súlyos börtönre ítélték

A büntetés kifizetése után örökre kiliják Ausztria területéről

Bécs, június 17. A Matuska-per pénteki tárgyalásán először a védő indítványozta, hogy a törvényszék idézze meg Csantavéréről Dér Ferenc néptanítót, Matuska apját. Kérte továbbá Berauer Károlynak, a kalocsai tanítóképző intézet egyik tanárának megidézését, aki állítólag jelen volt Matuska vallomása szerint, mikor megjelent neki a szellem.

Az ügyész a védő indítványának elvetését kérte, mert Matuska karaktere tisztán áll a bíróság előtt.

Az osztrák szövetségi vasutak képviselője ezután bejelentette, hogy a vasúttársaság 4200 schilling kártérítést követel.

Ezután felolvasta az elnök a bécsi polgári bíróság végzéseit, amelyekből kitűnik, hogy 1929 óta kisebb-nagyobb összegek miatt folyton foglaltak Matuskánál.

Az elnök felolvasta Schmolenski bécsi lakos vallomását. Schmolenski a biatorbágyi katasztrófa után a következő esle egy vendéglőben találkozott Matuskával, aki elmesélte neki, hogy ő is a biatorbágyi halálvonaton utazott. Kimentem a folyosóra, kinyitottam az ablakot, egyszerre óriási lényességet láttam, olyan volt, mintha percekig tartó villámlás lett volna, — beszélte akkor Matuska.

— Arra a kérdésemre — folytatta a tanu —, hogy miképpen történt a szerencsétlenség, Matuska így felelt:

— Nagyon egyszerű a dolog, az ember vesz három méter drótot, összeköti egy zseblámpabatterriával, a drótot a sínre erősíti és mikor a mozdonykerék a dróthoz ér, az alatt levő ekrázi felrobban.

Ezután

Matuskáné kihallgatása

következett. Matuskáné mereven néz maga elé, szinte öntudatlanul megy az elnöki emelvény felé. Matuska elfordul, kezébe temeti arcát és rázza a zokogás.

Matuskáné néhány pillanatnyi gondolkodás után